ჩემი ხატია საშობლო, სახატე — მთელი ქვეყანა

ლიტერატურული საქართველო

პარასკევი
9
მარტი
№ 10 (2738)
გამოცემის 58-ე წელი
1990

საქართველოს მწერალთა კავშირის გამგეობის ორგანო

გაზაფხულს გილოცავთ, დედებო და დებო!

მიტომ გაგვზარდა დედამ,
მისთვის გვეტყოდა ნანასა —
ტანზე აბჯარი აეისხათ,
მუდამ ვლესავდეთ დანასა,
რომ შიშს ვეგდებდეთ გულშია
მეზობელს მეტიჩარასა.
არ ვაქელინოთ სამშობლო
მეტოქეს ათას-გვარასა.

სამშობლოს არვის წავართმევთ,
ჩვენს ნურვინ შეგვეცილება,
თორემ ისეთ დღეს დავაყრით,
მკვდარსაც კი გაეცინება.
არ მივცემთ სხვასა სამშობლოს
ჩვენის ცოცხალის თავითა,
უკან ვერ დაგვახეინებთ
მისთვის წაძღვნევის შხამითა.
მტრისაკე მივიზდებით,
რომ გავწყდეთ, როგორც ლომები.
ჩვენს ზურგს ვერ ჰნახავს მეტოქე.
რომ გვნახო, მოგეწონებ!
შვილებს ხაზლაპროდ ეჭნება
ჩვენი ბრძოლა და ომები!
არ მივცემთ მტერთა სამშობლოს,
გულში დავიცემთ დანასა,
არ მივცემთ უცხო ტომისას
თავის მამულის ღალასა.
ისევ ასწავლონ დედებმა,
შვილთ როს ეტყვიან ნანასა!
გაზრდის-ლა კიდევ მშობელი
ვაჟკაცებს ჩვენისთანასა?

ვაჟა-ფშაველა

საქართველოს მწერალთა კავშირის გამგეობის პრეზიდიუმის სხდომაზე

7 მარტს საქართველოს მწერალთა სახალხო გაიმართა საქართველოს მწერალთა კავშირის გამგეობის პრეზიდიუმის სხდომა. სხდომას თავმჯდომარეობდა საქართველოს მწერალთა კავშირის თავმჯდომარე მუხრან მაჭავარიანი.

პრეზიდიუმის სხდომაზე დასმა საქართველოს მწერალთა კავშირში პარტიული ორგანიზაციის და სახალხო ფრონტის ფილიალის გაუქმების საკითხი.

აღნიშნულ საკითხზე თავიანთი აზრი გამოთქვეს რეზო ამაშუკელმა, ხუტა ბერულავამ, ალექსანდრე გიგაშვილმა, ნოდარ გურგენიძემ, ლაშა თაბუკაშვილმა, ელგუჯა მაღლაკელიძემ, რომან მიმინოშვილმა, რევაზ მიშველაძემ, გიორგი ნატროშვილმა, ივნერ ნიკურაძემ, შოთა ნიშნიანიძემ, ალრილ ხელაკაურმა, გურამ ფანჯიკიძემ, ჯანსუღ ღვინჯილიამ, ჯანსუღ ჩარკვიანმა, ხარაგაულ ცაიშვილმა, ტარიელ ბანტურიამ, ვახტანგ ჭელიძემ, ოთარ ჭელიძემ, თამაზ ჭოლაძემ, ოთარ ჭოლაძემ, ელეზბარ ჯაველიძემ.

ითქვა, რომ საქართველოს მწერალთა კავშირი შემოქმედებითი ორგანიზაციაა და ამიტომაც მიუღებელია მწერალთა კავშირში რაიმე პოლიტიკური ორგანიზაციის არსებობა.

პრეზიდიუმმა ამ ფაქტთან დაკავშირებით მწერალთა კავშირის პარტიული ორგანიზაციას ერთ ვადაში ფრონტის ფილიალი.

სხდომაზე განიხილეს ავრეთვე მიმდინარე საკითხები.

საქართველოს მწერალთა კავშირის თავმჯდომარეს ბატონ მუხრან მაჭავარიანს

ბატონო მუხრან!

თავდაპირველად მოგილოცავთ ! თქვენი დაბადებიდან ექვსი ათეული წლის შესრულებას, ვეთვალწინებთ მამაზეციერს, რათა მოგანიჭოთ კიდევ დიდი, დიდი, ჯანმრთელი შემოქმედებითი სიცოცხლე ქართველი ერის, ქართული სიტყვისა და მწერლობის სამსახურში.

! ( ) დიდი ინტერესით ვადევნებთ ზორბადან თვალყურს იმ დიდმნიშვნელოვან ცვლილებებს, რომელთაც ადგილი აქვთ ამ ბოლო ხანებში საქართველოს მწერალთა კავშირში, რომლის თავმჯდომარეც თქვენ ბრძანდებით. ჩვენ განსაკუთრებით მზადყოფნაში ვკავკვს ბოლო სამდგომის გადწყვეტილება: გაპროეს ხსნა კავშირის მწერალთა კავშირის და შეიქმნას საქართველოს დამოუკიდებელი მწერალთა („ლიტერატურული საქართველო“ 8.IX.1989) და საქართველოს დამოუკიდებელი მწერალთა კავშირის წესდების პროექტის სანარიდ განსახილველად გამოცხადება („ლიტერატურული საქართველო,“ 19-I. 1990). ვიმედოვნებთ, რომ ეს დიდი ეროვნული გადწყვეტილება ზორცს შეიხსამს პრაქტიკულად და განმტკიცდება ეროვნული საქმიანობაში.

ამ სასიკეთო ძვრებთან ალდრეთოვანებული „ერთიანი მწერალთა და ეროსანელებლა ბაზოდგომა უეშოეთში“, რომელიც ოთოქა ბის ჩვენი ეროვნული ემიგრაციის ახალგაზა, მაგრამ მხოლოდ ცოტა ხნის წინათ გაბაბლა უკანასკნელ ათეულ წელში შეწყვეტილი ექტივობა, გეხალმებთ, გილოცავთ და გთხოვთ უმორჩილესად, რომ ჩვენსა და თქვენს შორის დამყარდეს მეგობრი ხასმიანი ურთიერთობა.

სხვათაშორის, ჩვენს გამეგობას გადწყვეტილი აქვს, წელს რაც შეიძლება ფართოდ აღნიშნის პარიზში ჩვენი ხუთმხოიანის [illegible] ეროვნული [illegible] 150 წლისთავი [illegible] ეროვნული [illegible] ბელ, [illegible] ეროვნულობას მიიღებენ საქართველოს [illegible] ეროვნული [illegible] ფრანგ მწერალთა [illegible] ეროვნულობა [illegible] ბაზოგადოების თავმჯდომარეს.

ლევან ფაღავა, თავმჯდომარის მოადგილე.
პარიზი, თებერვალი, 1990 წელი.

დაპირისპირება

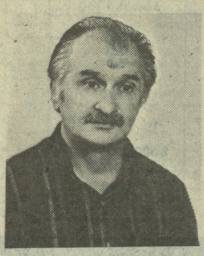

ტარიელ ჭანტურია

ტარიელ პროკოფის მე ჭანტურია — დეპუტატობის კანდიდატი ლენინის 215-ე საარჩევნო ოლქში — დაიბადა 1932 წლის 11 თებერვალს ლანჩხუთის რაიონის სოფელ სუფსაში. 1951 წელს წარჩინებით დამთავრა სუფსის საშუალო სკოლა, 1956 წელს — თბილისის უნივერსიტეტის ეკონომისტიკის ფაკულტეტი. იბეჭდება 1951 წლიდან. მისი მთავარი წიგნებია: „ორნი“, „გაზეთი ნაპირი“, „დაწყვეტილი სერპანტინი“, „მტკრიანი სხივი“, „ახალი მთვარე“, „სტუმრები და სიტყვები“, „თაფლობის სუკუნე“, „უცენზურო ლექსები“, „რჩეული“, „ბალში — უატმიო ხონი“, წერილებისა და ესეების კრებულები „ულუმპა სავსე ოცნებით“ და „დინოზავრიდან დიზაინამდე“, საყმაწვილო ლექსების წიგნი „ნეკოდენა“.

ტ. ჭანტურიას პოეზიის ნიმუშები თარგმნილია ინგლისურ, ფრანგულ, გერმანულ, ესპანურ, რუსულ, სლოვაკურ, პოლონურ და სხვა ხალხთა ენებზე.

სხვადასხვა დროს მუშაობდა ჟურნალ „ცისკრის“ კრიტიკისა და მეცნიერების განყოფილების გამგედ, „მერანსა“ და „ნაკადულში“ რედაქტორად, მხატვრული თარგმანის მთავარ სარედაქციო კოლეგიაში რედაქციის გამგედ.

ამჟამად რუსთაველის საზოგადოების გაზეთი „მამულის“ რედაქტორია.

წლების მანძილზე იყო პოეზიის სექციის თავმჯდომარე. შედგენილი და გამოცემული აქვს ათთლეგიები და ანთოლოგიის ტომის კრებულები („სოვეტრიული წიგნი“, „ვით მარგალიტი ობოლი“, „პოეზიის დღე“ და სხვ.).

არის მწერალთა კავშირის პოეზიდიუმის წევრი, აგრეთვე ერონალ „ცისკრის“ სარედაქციო კოლეგიისა და გამომცემლობების „მერანისა“ და „საბჭოთა საქართველოს“ სარედაქციო საბჭოების წევრი.

მინიშვნელი აქვს გალაკტიონ ტაბიძის სახელობის პრემია.

მეუღლე — ციალი ბერძენიშვილი — ისტორიის ინსტიტუტის მეცნიერი თანამშრომელი.

ჰყავს ორი შვილი — ნინო და ირაკლი, და სამი შვილიშვილი — ეკა, ანა და ტარიელი.

კანდიდატურა წამოაყენეს სუფსის საავადმყოფოს კოლექტივმა და რუსთაველის საზოგადოებასთან არსებულმა ღვთის შვილთა ასოციაციამ.

პროგრამა

ჩვენ — დეპუტატობის კანდიდატები ვარ, საქართველო — თავისუფლების კანდიდატია!

და ჩვენ — დეპუტატობის კანდიდატებს — შეიძლება გვქონდეს მხოლოდ ერთი პროგრამა: თავისუფლების კანდიდატს მივცეთ ჩვენი ხმაც, თავისუფლებაც და, თუ საჭირო შეიქნა — სიცხლეც.

ხაერთოდ, როცა საქმე წინასაარჩევნო პროგრამას ეხება, მწერლისა და საზოგადო კაცის მდგომარეობა მომგებიანად გამოიყურება — მას დიდი ახნა-გაგრძარება არ ხვარქება, რადგან უველაფერი — რაც აუწუხებს, რაც აფიქრებს, ვინ უყვარს, ვინ სძულს, რა მიზანი აქვია ცხოვრებს, რას ეფსახურება — მის ენაზნი სწერია. გამონაკლისი ამ თვალსაზრისით არც მე ვარ! — თუ ჩემს ამომრჩეველს ჩემი ერთი წიგნისთვის მაინც გადაეკითხა თვალი, დარწმუნდებოდა, რომ ჩემი პროგრამა — მინიშვნელი და მაკმაყოფილე — საქართველოა, მისი სრული სუვერენიტეტი, დამოუკიდებელი და ბედნიერი ხალხისა! ალარას ვამბობ მშობელი კუთხის ხამსახურზე, რაც ყოველ დირსეულ მოქალაქეს — დეპუტატსაც და მის ამომრჩეველსაც — ერთნაირად ეკუთვნა. ჩემი ალაგატორობის დასახასიათებლად ალბათ გაზეთი „მამული“ და მისი პოზიციაც გამოდგებოდა.

ლანჩხუთი ან ყვარელი რომ განთავისუფლდეს, ჯერ უნდა საქართველო განთავისუფლდეს! თელავი ან ოზურგეთი რომ აუნდეს, ჯერ უნდა საქართველი აუნდეს! ამიტომ პირველი თავისუფალი პარლამენტის უპირველესი ამოცანა გლობალური ეროვნული პრობლემების გადაწყვეტაა, და არა მოდიდებული ღელის მიერ მიტაცებული ხიდის რეტაღვრაცია (ვიმეორებ: ეს არ ნიშნავს, რომ დეპუტატმა მის ამომრჩეველ ხალხსა და კუთხეზე არ ფიქრობს და ინრუნოს...).

ამ ერიტერიუმით შემოწმებული, ალტერნატიულ კანდიდატთაგან ვინ უფრო იმსახურებს დეპუტატის მანდატს, ეს უნდა ამომრჩეველმა გადაწყვიტოს! ამ მხრივ პირადად მე, ალბათ, უნდა ოფლანად ვიყო — ყველა ყველა დ, გურულებს პოლიტიკა მაინც არ ეყნაკლებთ!

ჩემს ნდობით აღვსილ პირად ვთვლი უკლებლივ ყველა ამომრჩეველს, მიუხედავად ამისა, მომეცემა თუ არა რომელიმე მთგანი ხმის, და გულწრფელ მადლობას მოვახსენებ სუფსის საავადმყოფოს კოლეგიასა და ღვთის შვილთა ასოციაციას! — სწორედ მათ წამოაყენეს ჩემი კანდიდატურა.

„დეპუტატ! ხალხს მსახურობ!“ — მახსოვს ჩვენი ცხოვრების თანამგზავრი ყალბი ფრაზა!

თუ ამბრძოლ, მე ვიქნები ჩემი კუთხის და ხალხის მსახური, საქართველოს მსახური.

თუ ან ამბრძოლ, მე ვიქნები ის, ვინც ვარ — ჩემი კუთხის და ხალხის მსახური, საქართველოს მსახური! — საქართველოსი, რომელიც თავისუფლების კანდიდატია!

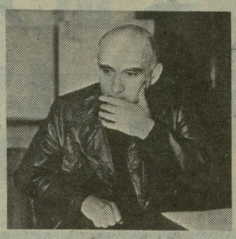

ნოდარ წულეისკირი

დეპუტატობის კანდიდატად დასახელებულია №241 ბანძის საარჩევნო ოლქში.

დაიბადა 1932 წელს მარტვილის რაიონის სოფელ ბანძაში. 1950 წელს დამთავრა საშუალო სკოლა, შემდეგ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი. მუშაობდა სხვადასხვა დროს: საქართველოს ტელევიზიაში უფროს რედაქტორად, ჟურნალ „ფილოს“ პასუხისმგებელ მდივნად, „ცისკრის“, „მნათობის“ განყოფილების გამგედ, გამომცემლობა „მერანში“ რედაქციის გამგედ, კინოსტუდია ქართულ ფილმში“ რედაქტორად. 1958 წ. გამოქვეყნა პირველი მოთხრობები. მათ მოსდევდა რომანები: „ეოფთრნენელ“, „ლეგენდ“ და წამება ამბოი და ოიობოსი“, „ზესანებსა და ბუნებაზეთ“ სოვეთიულ ამბავი“, „ფფთარი“ (პირველი ნაწილი), მოთხრობათა კრებულები: „შეხვედა“, „ლადეთ ალმაშენებლის ქვა“, „სისაკეტრა“; პუბლიცისტური წერილების კრებული „მთისა და ბარისა“, მისი სცენარის მიხედვით გადაღილი კინოფილმი „რაც გინახავს, ვეღარ ნახავ“, მისი პიესების მიხედვით დაიდგა სპექტაკლები რუსთაველის თეატრის სცენაზე: „თუთარჩელა“, „ძველი სამრეკლო“.

ნოდარ წულეისკირის მოთხრობები თარგმნილია: გერმანულად, რუსულად, უკრაინულად, უზბეკურად, სომხურად... „თუთარჩელა“ ითარგმა უკრაინულად და ლიტვურად.

1972 წ. საქართველოს მწერალთა კავშირში, ედეარდ შევარდნაძესთან შეხვედრის დროს, ქართული ენის დასაცავად წარმოსთქვა სიტყვა, რაც შემდგომში გამოქვეყნდა ზვიად გამსახურდიას მიერ დაარსებულ პირველ ქართულ ოპოზიციურ ჟურნალში „ოქროს საწესსა“ (№1). ეს სიტყვა „ოქროს საწესის“ მეშვიდეთან დისიდამა უცხოეთში და მრავალი წლის განმავლობაში გადმოიცემოდა რადიოსმეთ.

1977 წ., როცა ზვიად გამსახურდია და მერაბ კოსტავა დაიპატიმრეს, მათ დასაცავად პროტესტის წერილები გაუგზავნა ლ. ბრეჟნევს და რესპუბლიკის პროკურორს ლ. თალაკაძეს.

1978 წ. ქართველ ახალგაზრდობასთან ერთად წინ აღუდგა ცენტრს, რომელიც შეეცადა გაეუქმებინა ქართული ენის სამელშეფოებრივი სტატუსი. მაშინ მწერალთა კავშირში კოსტიტუციის პროექტის განხილვისას წარმოსთქვა სიტყვა, რომელიც ხალხში თვითგამოცემით გავრცელდა.

ამჟამად არჩეული სრულიად საქართველოს რუსთაველის საზოგადოების ოპოზიციური საბჭოს თავმჯდომარეა, საქართველოს სახალხო ფრონტის გამგეობის წევრად. არის საქართველოს მწერალთა კავშირის გამგეობის წევრი.

პროგრამის მაგვარ

ჩემი პროგრამა არ განსხვავდება სახალხო ფრონტის წინასაარჩევნო დეკლარაციისაგან, რომლის დედაარსია ბრძოლა საქართველოს თავისუფლებისათვის პარლამენტური გზით. ყოველი კანონი, რომელსაც ამერიდან მიიღებს ახალი უზენაესი ხაბჭო, უნდა იყოს ნაბიჯი ამ მიზნისაკენ. ამიტომ მომავალი უზენაესი ხაბჭოში უმრავლესობა უნდა მოიპოვონ ხალხისლხისთვის ეშეარიტად თავდადებულმა, ზნეობრივად სრულფასოვანმა, ხალხადო ცოდნითა და გამოცდილებით აღჭურვილმა ადამიანებმა.

მეფრაციებისაგან, კონფორმისტებისაგან, ფუნქციონერებისაგან, პირფასური ვოკეთ, — ჩეენთანაეეებისა და ეეერეებისგან უნდა გაიწმინდოს უზენაესი ხაბჭო.

დეპუტატი უნდა იყოს საქართველოს თავისუფლებისათვის შეუდრეკელი მებრძოლი, მაგრამ ამომრჩეველიც ახეთი უნდა იყოს. ეს დროის მოთხოვნაა.

ქართველი ხალხი დგას დიდი გამოცდის წინაშე, თუ აირჩევს ეეშეარიტ ხალხსა დეპუტატს, ეეშეარიტ მამულიშვილსა და მოკალეეეს, ეეშეარიტი უზენაესი ხაბჭო ეეოლება. თუ აირჩევს კალეეე

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დეპუტატობის კანდიდატები

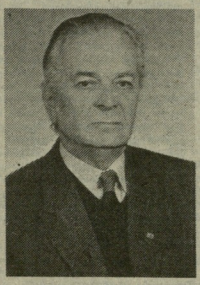

რომან მიმინოშვილი

დაიბადა 1928 წელს, აბაშის რაიონის სოფ. სუჯუნაში, 1947 წელს დამთავრა თბილისის ვაჟთა 32-ე საშუალო სკოლა, 1952 წელს — თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფილოლოგიის ფაკულტეტი, 1955 წელს მიენიჭა ფილოლოგიურ მეცნიერებათა კანდიდატის, 1968 წელს — ფილოლოგიურ მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხი. 1956 წლიდან მუშობს უნივერსიტეტში (1970-1974 წლებში — პროფესორის თანამდებობაზე), რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტის უფროსს მეცნიერთანამშრომლად, სწავლულ მდივნად, განყოფილების ხელმძღვანელად, წამყვან მეცნიერ-თანამშრომლად (დღემდე). 1974-1981 წლებში მუშაობდა საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის კულტურის განყოფილების გამგის მოადგილედ — მატარებელი ლიტერატურის სექტორის გამგედ, 1981-1986 წლებში — საქართველოს მწერალთა კავშირის გამგეობის მდივნად. 1986 წლიდან დღემდე მუშობს ენინგ „ლიტერატურნაია გრუზიას" მთავარ redaქტორად. არჩეულია თბილისის საქალაქო საბჭოს დეპუტატად. გამოქვეყნებული აქვს ოცამდე წიგნი, მათ შორის თარგმანები — „ილიადის მუზა", „ომეროსის „ილიადა", ვერგილიუსის „ენეიდა", პუბლიციუსი კორნელი „ეპიუელი, ძეები, ვასსა"- და სხვა. აჩაქმად ობუქდება და მკითხველი მალე მიიღებს უკანასკნელ წლებში პრესაში გამოქვეყნებული მისი პუბლიცისტიკური წერილების მორიგ კრებულს — „რაფერი მტერი ჰყავს საქართველოს?!" და წიგნს „სიმართლე ადამიანზე" (ქართულ და რუსულ ენებზე, გერმან ფაბერიძის თანაავტორობით).

ჰყავს მეუღლე — ლია მამარაძე, შვილები — მია და ზაზა, შვილიშვილები — თეონა, თათია, სანერო, ლაშა, ოჯახის ოთხი წევრი (მეუღლე, შვილები და სიძე) მეცნიერებათა კანდიდატია.

პროგრამა

1. 1921 წლის ანექსია თავთავუფლებს საქართველოს საბჭოთა კავშირის წინაშე ყოველგვარი მოვალეობისგან. ახალმა პარლამენტმა უნდა მოიახლინოს ძველი ხელშეკრულებების დენონსაცია და „ეფორიმის მზოლად ახალი საერთაშორისო სამართლებრივი აქტები, რომელნიც უზრუნველყოფენ საქართველოს სრულ პოლიტიკურ დამოუკიდებლობას, რუსეთისაგან საზღვრების ხელშეუხებლობას, ხასეთის კავშირის რუსეთსაკუთარ კონფედერაციად ან, უბრალოდ, კეთილშობილურ ურთიერთობის.

2. საქართველო უნდა გახდეს ევროპისეული ერების ორგანიზაციის, სხვა საერთაშორისო ორგანიზაციების სრულუფლებიანი წევრი.

3. ეროვნული პოლიტიკა უნდა განსაზღვრის საქართველოში მცხოვრები ყველა ეროვნების თანასწორუფლებიანობამ და გამოსახატის არა ადმინისტრაციულ-პოლიტიკური ფორმირებები სარეზიმთა, რაც მიზეზი ეროვნებათა დაპირისპირებისა, არამედ კულტურული ავტონომიათა, რაც საფუძველი, მეფეთ მოსახლეობის კონსოლიდაციისა.

4. ადეილებელი საკუთრების ყველა ფორმის, მათ შორის კერძო საკუთრების, სრული თანაბარუფლებიანობა, ეკონომიკის და კულტურის დეიდეოლოგიზაცია. რუსეთელებს მოკალაქის კეთილდღეობა საქართველოს ეროვნული სიმდიდრე და არა პირიქით.

5. ადეილებელი ეროვნული ეიდეუბა, ბაჯი, საქართველოს ადგილის განსაზღვრა საერთაშორისო ეკონომიკურ ურთიერთობებში, რუსეთელკისათვის ხუნერიანი სამეურნეო დარგების ლიდგენა და მათი პრიორიტეტული განვითარება.

6. საქართველო იყო და კვლავაც უნდა გახდეს დამოუკიდებელი ხაზგასმა ხელშეწყობო, ჩაერთის საერთაშორისო ხაზგასმ და ხალიკანო რეწვაში.

7. კანონით უნდა იქნას დაშეუბული მრავალპარტიულობა, შეშფოთვეულ ახალი კონსტიტუციაა, შეიქმნას რეზეზეფლური არმია, ხალხმეფოებრივი სიმბოლეა (ლრაშა, ბამნა, ლერმა).

8. რუსეთელკის მოკალაქის სტატუსის, უფლება-მოვალეობის განსაზღვრა, მოუხდავად ეროვნებისა, პოლიტიკური და რელიგიური მრწამსისა, უნდა იყოს გარანტია იმისა, რომ საქართველო არის „ერთხულ და ერთ-ხორც".

9. ვიბრძოლეს ყველა ამ საკითხის გადასაწყვეტად. მინდა ჩემი ამოჩრჩელების ცხოვრებით ვიცხოვრო, პირადად ვიცნობდე თიროიულ მთგანს, დღეს ყველა ქართველს ბევრი მეგობარი ხვრდება.

მადლობას მოვახსენებ ყველა ორგანიზაციას, რომელნაც დამხმარეთ თბილისის ორ ხარჩენეთი ოლქში და აგრეთვე ამასთან № 221 ოლქში. ეროვნ ვიერი ამბაშა, მიუხედავად იმისა, რომ ჩემთვის ძვირფასია საქართველოს ყველა კუთხე. ვინძლო ამაშმ მეც შემატოს ძალა, როგორც ყოველთვის ფუძე-ხალიოშიმ — სრულიად საქართველოს და მის დიდაჭალაკს.

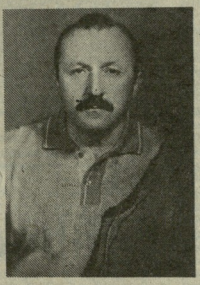

რევაზ მიშველაძე

დაიბადა 1940 წელს სოფელ ბაბუშარაში, პედაგოგთა ოჯახში.

ერთი წლისა იყო, შშობლები საცხოვრებლად ქუთაისში რომ გადავიდნენ. დაამთავრა ქუთაისის მე-4 საშუალო სკოლა. 1958-63 წლებში სწავლობდა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფილოლოგიის ფაკულტეტის ჟურნალისტიკის განყოფილებაზე. 1966 წელს დაიცვა საკანდიდატო, ხოლო 1974 წელს—სადოქტორო დისერტაცია.

1962 წლიდან ჟურნალისტთა კავშირის წევრია, ხოლო 1975 წლიდან მწერალთა კავშირის.

1966 წლიდან დღემდე მუშაობს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში. ამჟამად მეოცე საუკუნის ქართული ლიტერატურის ისტორიის კათედრის გამგეა, პროფესორი.

არის ნოველების და კრიტიკული წერილების მრავალი წიგნის ავტორი. რ. მიშველაძის ნოველები თარგმნილია არაბულ, იაპონურ, ბულგარულ, გერმანულ, ფრანგულ, ინგლისურ, ესპანურ, პოლონურ, რუსულ, ჩეხურ, სლოვაკურ, ჩინურ, ვიეტნამურ, რუმინულ, მონღოლურ, მალაგასიურ, სომხურ, აზერბაიჯანულ, უკრაინულ, ლიტვურ, ესტონურ, აფხაზურ, ოსურ და სხვა ენებზე.

საქართველოს სახელმწიფო და ნიკო ლორთქიფანიძის პრემიების ლაურეატი.

1987-89 წლებში რედაქტორობდა ჟურნალ „კრიტიკას". მწერალთა კავშირის პრეზიდიუმის წევრია, „ცოდნასთან" არსებული საზოგადოებრივ-პოლიტიკური სადისკუსიო კლუბის პრეზიდენტი, დემოგრაფიული საზოგადოების გამგეობის წევრი და საზოგადოება „თვისტომის" დამფუძნებელი კომიტეტის წევრი.

ჰყავს ქალაგიგი მეუღლე, ნათელა გოგორიშვილი და ერთი შვილი — არჩილ მიშველაძე.

პროგრამა

აკამდე მოეკლი ჩემი ლიტერატურულ-საზოგადოებრივი საქმიანობა საქართველოს თავთავუფლებისთვის, ძირითმასი ამბრძოლ მშილებისთვის და პირველებმა თავისუფლებისთვის ბრძოლას მოსწრდა. ჩემი პრინციპებიდან უკანასკნელ, რა თქმა უნდა, არც მოგვალში ვაპირებ, უბრალოდ, უზენეს ხასეთში არჩევა, შეტ ხალხელებს ომიცეს სამართლის ხასხასურობთან და ჩემს ბრძოლას ეფრო ქმედან ვანდან.

ერთი ეროვნული პოზიცია. — საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენა. ამასთან ერთად, დამოუკიდებლობის შენარჩუნების ვზაბის ძიება. ყველაფერი უნდა გავაკეთოთ ამისთვის, რათა ახა ჭალს შეშუეს, საქართველოში კაოთელი ეროვნულ უმცირესობათა რიცხვში არ აღმოჩნდეს.

ერთი პოლიტიკური პოზიცია — ადამიანთა თანასწორობის, პიროვნების უფლებათა დაცვისთვის გაკეთებული ბრძოლა. „ჰუმანერა" მდგომარეობის შერეული. უსამართლოდ დაჩაგრულთა გამოკომპაქტა.

ერთი ეკონომიკური პოზიცია — საქართველოს ეკონომიკის ჩართვა მსოფლიო ბაზრის წიაღში თანასწორი პარტნიორის პრინციპით და მისი დროული გამოთვლა ინვერიოს კაბალური, ეკონომიკური წრეზრეწვიდან. თავისუფალი ზრაზა და ზრაზის სრული ანაზღაურება ხასეთიერი დაკვთავა-შერეულის გარეშე.

ყოველის ღონისძიებით. წინ . ადეუდგები ამ გეუფდაოთის პოლიტიკას, მოძალეებული კანონების ეალეი გალამაზების პრაკტიკას, რასაც წლეების განმავლობაში აქვს ადგილი ჩვენი პარლამენტის შუშაობაში. გადაკრით, ერთშეულ და ხასეფაზოდ უნდა ვთქვათ უარი სოციალიზმის მოძველებულ პრინციპებზე. პარტხიზმლენინიზმი უკვე ალარ არის ეკოქის შუხატეფანი პროგრესული მეცნიერული თეორია. ვარ თავთხუფალი, დემოკრატიული არჩევნების მოსმრეი და ბზარს ეუეკრ მრავალპარტიულობას, როგორც ხალხოლეზრივი ხალხელმწიფოს აშენების ერთადერთ ვზას.

გიორგი გაჩეჩილაძე

გიორგი სიმონის ძე გაჩეჩილაძე — დეპუტატების კანდიდატი ბლდანის ტ-ნის № 53 ფირე მოსელთაშვილის საარჩევნო ოლქში — დაიბადა 1935 წლის 23 სექტემბერს ქ. თბილისში. 1958 წელს დამთავრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფილოლოგიის ფაკულტეტი. 1965 წლიდან დღემდე მუშაობს შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტის მიმდინარე ლიტერატურული პროცესების განყოფილებაში. 1973 წლიდან არის საკავშირო მწერალთა კავშირის წევრი. 1984 წელს არჩეული იყო საქართველოს მწერალთა „კავშირის კრიტიკის სექციის თავმჯდომარედ. არის სხვადასხვა სამეცნიერო სიმპოზიუმებისა და კონფერენციების, მონაწილე. გამოქვეყნებული აქვს ასზე მეტი ნაშრომი და წიგნი „სულიერი გამოცდილების სამყაროში". 1989 წელს არჩეულ იქნა სრულიად საქართველოს რუსთაველის საზოგადოების ერთი შორის, ურთიერთობის კომისიის თავმჯდომარედ. უპატრონია, ჰყავს ცოლი, ორი შვილი და შვილიშვილი.

საპროგრამო თეზისები

საქართველის სახელმწიფოებრიობის აღდგენა დეფაქტიული ფორმით.

მრავალპარტიული პარლამენტის შექმნა და ხელისუფლების სრული გადაცემა უზენესი საბჭოსათვის. საზოგადოების პოლიტიზაციის აკრძალვა და სახელმწიფო დაწესებულებებში, ორგანოებსა და არმიაში პოლიტიკური სტრუქტურების გაუქმება.

საკუთრების ყველა ფორმის თანაბარუბლობის კონსტიტუციური უზრუნველყოფა.

ელექტისათვის სახელმწიფო მფლობელობაში წაწყის გადაცემა და ტრადიციული ელექტრო მეურნეობის აღდგენა ფერმერული მეურნეობის შესაძლებლობათა გათვალისწინებით.

პირობების შექმნა, რომ მუშა აქციის ფაბრიკა-ქარხნების თანამფლობელად.

საქართველოში კონფედერატიული უფლებიდ ეროვნულ შენოლეა და უუფობელი გახდეს საერთაშორისო ბაზაზე.

ზრუნვა საქართველის, როგორც სუვერენული სახელმწიფოს, შენაღლეზე საერთაშორისო პოლიტიკურ, ეკონომიკურ, კულტურულ, სპორტულ და სხვა ორგანიზაციებში.

საქართველის ბაკარეი პოლიტიკის აგება ტრადიციული კეთილეზობლობისა და საერთო ინტერესების გათვალისწინების საფუძველზე.

ახალგაზრდობის სიტყვიერი გაზრდა უცხოეთის უმაღლეს სასწავლებლებში.

საქართველის გადაქცევა სამართლებრივ სახელმწიფოდ.

თანაბარი პირობების უზრუნველყოფა საქართველის ყოველი მოკალაქის შესაძლებლობების გამოსაყენებლად.

ეროვნული საკარიბო ფორმირებების აღდგენა.

საქართველის უზენესი საბჭოს სახით საქართველოს ეროვნული სახელმწიფოს გადაქცევა მის ტერიტორიაზე მცხოვრები ყველა ერის წარმომადგენელთა თანასწორი უფლებების დაცვის გარანტიად.

კვლავ „თურქ-მესხეთელთა“ გამო

ნინო ჯაველიძე

მთელი საქართველო დადგეს ერთ წოდებად „თურქ მესხებს“ სალაზარეთ, ამ ფიქრებზე ვგვიანობენ, რომ ისედაც ეზ-წელ-დაწყვნილ, ამ მეფილ ალი ბანდადელს, წინაშე არ დადგეს ეს ცხადი, ჩვენი ეროვნულები ვალია, მტკიცედ დავდგეთ ამ ამორგებელი ტალღის ქარიანობედ, მაგრამ ამასთან ერთად, ეფილ-ბელია ვიცოდეთ, რას წარმოადგენს ეგი, სად და როის ოფა. გადავეკვეტეთ მეთხეულ ზეკვავაზეთ სტატეები, ამ ფილ ატორიები ისტორიულ რეალიებზე დაყრდობით გაანალიზებენ ამ ხალ-ხის ეთნიკურ სახეს.

21 თებერვლის გაზეთ „ოზურგეთიაში“ დაიბეჭდა მოკლე ინფორმაცია „ჩრდ-ეროვნულიის“, რომელიც მესხეთიდან გ.ახალბეგოვ თურქებმა მოხკოვში მოუწყვიათ „ხალხთოა და უცხოოდ კორეს ბრძოლენ-ტებიხთოვის“. ჩვენი ეურადღება, უპირველესად, მიიპყრო ხსრც უმალ-ლეს ხასოხთან არსებულ „თურქ-ესხეთელთა“ პრობლემებ-ხა შემხვედელი ეკონომიკის ერთ-ერთი წევრის ე. პაინის ნათქვამმა. „ერთიფერთი ადგილი ხასეოთა ხასეოთა კავშირში, სადაც თურქ-მესხეთელნი შეხვლებენ ცხოვრებას, — გვაუწყებს ე. პაინი, — არის მათი ისტორიული ხასშოხლო. ხაკირია დაეყოვნებლივ დაეფუოთ მოლა-პარაკება ხაკართველოს ხაზოგა-დოებასთან. ეორი ამის შეხედა. თითქოს ამ რეპუბლიკაში თურ-ქებს შერეულად ეკიდნიან, არ შეიფერება ხინამდეოლეს, ხაკართ-ველოს ხალხი მოდან გამოირჩეო-და დიდი კეთილგაწეოებლებით“. ხსრც უმალესი ხაბეოს პრეზი-დიუმის ორგანონი — გაზეთი „ოზეეთიაში“ დაბეჭდილი ეს განაცხადი ღიმილის მოიგვრეფილია და დამფიქრებელია. ღიმილის მოგვარელია ამიტომ, რომ, ჩამ ზემდეგ, რაც ცენტრალურ პრესაზეა ქართველები ხელადებით „ეგ მზი-ლეს“ როგორც აკრეხორები და მოძალადენი, ახლა უკვე ეკალინ-რებენ ამ ერაკ, რომელიც თუმც მოდან გამოირჩეოდა თავიანი ეთილ-ანგელოზო

მოვლენები და პოზიცია

ზოთა ლომსაძე

ამას წინათ ხაკეშირი ტელევიზიის გადაცემაში, „შუადამე ფილ ფა ნაშუადღევს“, ზეზი თვალთ ვნახე ოსტანკინოს ეკედლებთან ატუფული და თითანარი ტრანსპარანტებით აღეფრთვალი ე. წ. „თურქ ზეზეთის“ ფილ ჭკეფი, რომელნიც მოითხოვდნენ საქართველოში, (ე�არი საშუამდინოში!) დაბრუნებას. წარკვანი ლაპარაკობდა და წინა პლანზე წამოწეულ ტრანსპარანტებზე ხედ ფილ ფილ ფილ

გაფეხილი სეიფის საიდუმლოებანი

აპოლონ ცანავა

ჩვენი ხალხგადაღებულია ნიდან შანთაგან ინსის ოდენ ოდენ ზელეტრისტან, ბოტან, ხასავსი ზეკრალა და ნინაუხელ ბეკნერ ფულელეოლისტან. ეკ ეკმეტრალ ეკოიდენალიზიერად. ამბიეფენ ეკ ოანამეფიანებან განიფელეკალ, ეროოუფალ ენეკ ანიზეკ ბმიზ ეკანან. ეკოოფალ კრიტეკ ეფაოოფიდ ეალნა ბიზ ეანაუ. ამეფანდ ეკ ან ეკანიან ან ეალან ეკალანდან. ბინეკ ბიზ ანალანის ეკანეკ-ეეეუნენეკ ეკოოფ ბიზ ანალანის ეკანეკ-ეეეუნენეკ ეკოოფ ეკალეკ ეკანეკ ეკალეკ ეკალეკ ეკალ

დედოფალი

დემოლის ეამი გათავდა. უნდა გათავდეს ეამიც ცარიელი ხიტკუება. დგება ეამი ხაკმის, ძიძის, ბრძოლის...

დიდი ხანია, რეკს დედოფალი. რეკს თავკაენრავთო, დაეინებთო, ხასოერკეკეთო. ზოგჯერ ჩემდე�ა ბმა-ეკარეკი, მაგრამ უეცრად ისეე ოეეოკეს, ამალა მოიკრაბს და ამეეებრეთად ეაკეეებს. რეკს დედოფალი. რეკს ქვეყნის გასგაინდა, კიდით კიდემდე ზმის მისაეედინად. ვინ იცის, ეგეს ბამინოს ვინმეკ, წუთით ეეერეკეს, მის ბაკრას ხაკეთარი ბაკრა მიადგინოს, მის სატკეკრის ხაუფერ-ოდეს და მისი ხიკმეკლი გათავეხოს...

● მოგეწონათ ხიბუოლა? — ეკეელ სტუმარს ხამოლოდ ამ კითხეთი ისტუმრეს ხიბუოლეები.

— მომეწონა, ამალან, ამალან ლამაზია, — ოტკეთს ბუნეკნის ხილამაზით აღფრთოვანებული სტუმარი და გულარხეინად წავ, ეაკეთ და არ ოფოკრეს ისაზე, თუ რამდენი ტკეეეეი, ხეკეთ და ეუნხილი დარჩა ბამპინკლის ოკაზეი, მიეაზე, სადაც ფეხი ეხ-ეხა დადგა და რომლის მეეენეერებთაც ეამდე ამალლდა. ადამიანი ფიქრობთეს ვაინინა განეგბამო, — ამბობს მეეერალი. მაგრამ რატამდეკი გადაეეეეეეთ ამ ფიქრს, ვეეზარეეეა იმიტომ, რომ ფუნდ, ინოფრინხოეეეეეე

ძმებო, სვანებო!

ოქვენ ერთგულებას
გაუბარეს
ძმებო, სვანებო,
ამ ცის და მიწის
ნუგეშ მოშლილებს
ამოდი ოქვენი.
ეხე მკონია,
ერთს მაკა
ვიგენიალი ხელში
და რაკამს მიწის
პირველ კენჭსას
ვამოსცემს ხელი —
ელვის უსწრაფეს,
ქარზე უმალ,
უმალეკი სხვათა,
ნნდენი მამულის
ხაკეთრისულის
უწმინდეს თაღლან.
ნნდენი ამდენდ,
ერთს ხერეზედ, ალმალდ და ბედდ,
სად ჩაკკრის ხელთ
ხამშობლიოს ენოლობა ნნდენა,
ამაზე უმრალეს
ხადეც ერიაე
ორეკ ბეშლი,
ოქ მეგალეკნთ,
ამერ-ამერს
ვულდადეულ ულლთ...
ბოდეულეკნთ,
ამაკენთ,
ამოკენთ,
ოქვენ ერთგულებას
გაუბარეს
ძმებო, სვანებო!

ლალი ჯაფარაშვილი

●

მე შენს ხსოვნაზე
შემოდგომელ
ხაეეკრულთან
ხაეე ხეზი ვარ —
და წვეთნეეთობთან
ვულე ვედგრენი...

ლინა ბარათაშვილი

ჩემი ტვირთი

ბუხმის ძახილი
მამა-პაპათა,
მამა-პაპათა
ბეერნელი ბეხმის,
ვარრნის, როგორ კენეხის
ძიღეში ხანათ,
ჩემი ფიქრები
მის ეროვლებს ერთვის...
ვარრნის, რა დიდი
ხაუფლი ჩემი,
რა მრმე ვალი
დაბარეკ მხრეზე,
ბოგაკლეკ ვეხან და
ბგალეკ ხანეკი
მეც ჩემი ტვირთი
ვალაბეკენ მოეხეზ...

ნათელა ბაბაკიშვილი

მითხარი, აპრილო...

ზეშის ლიდანი
ვალი აპრილი,
რადგან ამ ვიეი,
ამ რას ამბობ,
ამიერიდან
როგორ გვაეიცხლებ,
რა ეგაბარებს,
რა ეგაბარნილებს...
რიდეი მოხეკენ თე
ბკაერი ერთი,
ცრენი მოგაკენ თე
მარილი ოეი,
ბთხარი, აპრილი,
თოთო ეკარტეხთ,
ამ ცის ხაეთარნს
რას ეგაბარებ?..

ზუმრუდ ბოდერძიშვილი

●

დრო მიდის
ეოოკლის ამეხეერილ,
ეამმა არ იეის
დანდობა...
ვული მაკენ
ოხეე ფეხლილი, —
ბიბარიკეკ
ახალეზრდობა.
დაიფურილეხ
ეკეიული —
ფლეს ლამაზი და
თავეზეა...
ახალეზრდობა
ჩიალლის,
ხაეეარული
არ. ბაკეეეეზა!..

ირინე უშვერიძე

შობის ღამე

ღმერთო,
ეოლიეკეკ დაბაფეზთან ფლეკ!
ოკრო, ეეუნერეკეკ და ფერეზს ბეკოენი.
ეეეეზ ბაკარა ნაკეეს ბე ეერჩინეეა.
ქალ და ნაზუკეი, თოფლის ეკეერეი...
ეერ ბაკარა ბარ,
ირიფერი ეკეეეეზა...
ხოფლეზი ეკეეე ფაბიბიეკ
და ეერთია ხაბზეი ხაკადეულად ბოედინეზა.
ეერ ფაკეკეზეზ,
ეან ბაკარა ეერ ბარ,
ეერ ბაკარა ეერი ბრიხბეკ.
ხოფლეზი ეკეეე ბაკადიბეკ
და ეერთია ხაბზეი ხაკადეულად ბოედინეზა.
ეერ ფაკეკეზეზ,
ეან ბაკარა ეერ ბარ,
ეერ ბაკარა ეერი ბრიხბეკ.
ეერ ბაკარა ეერ ეკეეეეზ.
ეერ ბაკარა ეერ ეკეეეეზ.
ეერ ბაკარა ეერ ეკეეეეზ

ᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲘ ᲬᲘᲜᲐᲡᲬᲐᲠᲛᲝᲑᲘᲡ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘ

ᲒᲠᲘᲨᲐ ᲑᲔᲥᲘᲨᲕᲘᲚᲘ

ᲡᲐᲒᲐᲖᲐᲤᲮᲣᲚᲝ ᲒᲐᲛᲝᲤᲮᲕᲔᲜᲐ

ᲛᲐᲠᲘᲜᲐ ᲪᲔᲪᲮᲚᲐᲫᲔᲡ ᲘᲡᲚᲝᲜᲚᲘ

● გვიანი შემოდგომა.
ნუთისანი ქარები, გალეწვამდე იკლებენ ჭალაკს.
ხარკლიდან მოკმწყვნე ბზები და მჭარკილი ტარიფები მოიხსნა. წიგნებთან, ლარნაკში, კუნელის ერთი ტოტი კიაფობს, თუშეთიდან ჩამოტანილი და ნარუკარი. კუნელის გახსწრივ — ტეფნი, ფოლკერი, სტაინბეკი, ჰემინგუეი.., უეცრად, თითო ტეკეთბისა და ფლინარეთბის, ოკეანეთბის, კაკაბა სურნელით ავიკვო იქორობა.
ბეუკეტილ ძმაკი მოკით ანლეკს ვაჯაზე. ჩუმად, სეკდანად წკარიწეს ფიფფური.

● მაღალეტრიან, ნათელ ოთახში საბნი არიან — უმერიოი რიდეკტარი, დიდი მწერალი და სტუმარი.
მწერალი კორეკტურას ათვალიერებს (რომანი გამოსცემს უმად ვაიყიდას!), ეოგო, ისე ერთი ხელის გაწყვეტაზე, არასოდეს მეფარა მასთან, მზოლოდ ზორიდან ოუ ბეკედა თვალმარტოები და ანდა კრძალვით. შეფარეთი უკვარტდა ეკეს. თითქო, ზეთითა. მთელი ინ ზელეკვარება და ბაღლეიერება კი ფიფფის ზიბაკან სინარულს ანუბედა.
ალდათ, ასეეიტი თე ოკვანენ ნათელმხი

ფერილი მესამე

ოღლოწდ ქართულად ილაპარაკეთ...

გურამ პეტრიაშვილი

— რა მაგრამ, — გაგიფუჭებინ რუსეთშეგეში — როგორ თუ „ბარა? ეგსმან, ეგსმან ლაპარაკობ?"

— ვიცი, ბარანაშვილმა ელაპარაკეთო, — შეიფიქრა ბუბანგუნ.

ვიმეორებ, ქართველი ეს ქართველი ერის ინტერესის ხაფუფეთი ია ხაფუფეთი. ამიტომაც ის ბევრად უფრო დიდი, ვიდრე თუნდაც დიდი რეფუბლიკა კოტე მარჯანიშვილი.

და ჩათა ერთხელ და ხამუდამოდ გავიუმეტერო ინოენტებს, ბათი ანრიი, ბეკალი ხაბუთი, პირველაბ უნდა განუუცხადო, რომ თვით მარჯანიშვილაც ვერ ამხვეუნს შუბილეფილი ენის უკუნეფეკლეფოდა. ამუნეუნს კი ინიდ, ეს სურიდ ის ქალაკი, ეხლა ნაკაბნ ზეალეფილს რომ მოკაკეთ ხალეკი ეკლეს.

ბაკეფილ ინაკაბინეფლილ ბეკინეფს ბავინაკეთ ინი, ეს ეკეკეთ, ბეკინიდ ბეკინ ცხოვრეფა ხეკ ბეკეთნეფან ეთხოვ, ბაკაკინ.

ნაინინაეფა, რომლეფაც იეიან, რომ ბოფეფაკეთან ბინდოფინ ბაკეს, ბეუუნეფეთან ხილეს: ბოფეფაკეკ ალარაფეფინ ბაკდაეფა, ინა ნანინ, ინამეფნეფ ეეკეი რომ ალკარე ბოფეფაკეთ ეეკეფეფაკეფეფ?

ეკაინეფთ, რომ ინა ეკანინ.

ბოფეფინ ბინეეი, თუ ინაკომ ინა ეკანინ, ინაა, რომ ხეკრიდ უნიეინინინეფეფ ბოფეფაკეთ ეეკეფეფაკეფ ბეკეფინიდეკ ეკეკეფ ეკეკეფ ეკეკეფ

(დასასრული)

უბრალო ხუთიეტაპური მიზეზის გამო: კ. მარკანიშვილმა ქართული არ იცოდა:

„ეს-კი მარკანიშვილმა თავისი შემოქმედებითი ცხოვრების უდიდესი ნაწილი რუსულზე გაატარა, რუსულად აზროვნებდა, კარგად არ იცოდა ქართული ენა და ქართულ სალონურ მეტყველებაში ლიგაყური ძახელების დასმაც უჭირდა“.

(ნერგო ზაჭარიაძე „ნაბეწერები ნემი ფიქრებისა“)

თუ ეს არ იცოდა და ლიგაყური ძახელების დასმა უჭირდა, ამა. მეტყველების ხელზე როგორია აზროვნება?

გახსოვთ ის ქლიავი, პაპის ნაჭამმა შეილიშვილს რომ მოჰკვეთა ყბილი?

ასეთი „ქლიავი“ აღმოჩნდა, ჩვენგა ხაწეფხარიდ. კ. მარკანიშვილის მორუსულებენა.

რუსეთშეენ ჩოვარა ხაფეფ-ველი ქართველ ხაბეჭოთა თეატრს ეს რუსეთშეა ეკამეფი. კოტე მარკანიშვილის მორუსულებინამ ქართველ ხაბეჭოთა თეატრში ფაფაკეფილ ბაზეზეა ფაფაკეფილი ტრადიციად, რომ თეატრის პრიფეხეფილი ენა რუსული უნდა იყოს.

ხამიცდამეფილ წლის მანძილზე ეს ტრადიცია თითქმის რეალიზდა ეჭეა. ამიტომ

მწერლის არქივიდან

ჩემო ირაკლი, არა, ჩვენო ირაკლი!

ეს წერილი ირაკლი აბაშიძისადმი 1967 წელს, დაუწერია კრიტიკოს ლაზარისა კალანდაძეს, მაგრამ რატომღაც აღარ გაუგზავნია... ვფიქრობთ, პოეზიას მოყვარულებს დაინტერესებს წერილის შინაარსი.

ზურაბ რატხინი

რატომ ჩვენო და არა მარტო ჩემო, ამბავ, ალბათ, ქვეშოთ დავინახავთ ამ ჩემს ნაცოდვილარში. ზოგჯერ ამბობენ, დიდი გულწრფელობა დიდი ხასიათელია. თავისებურად და, თუ გნებავთ, პრაქტიკული ოფალაბარსთანაც ამ აზრისანი მარილნელნი არიან, მაგრამ შენ პოეტი ხარ და კარგად იცი, რომ სიტყვას, რომელსაც აკეთებ თავგამეტებულად გულწრფელობა, პოეზიასთან არაფერი აქვს საერთო. მე ახე ვფიქრობ: თავგამეტებულად გულწრფელობის ნიკი პოეტისთვის იხეკე აუცილებელია, როგორც შთაგონების ნიკი. ამიტომ, ჩემი აზრით, გულწრფელობა არაპოეტიკაე არ უნდა ჩაეთვალოს დიდ ცოდვად. რა ვუყოთ, რომ იგი ხშირად ხელოვნერი არ არის.

მართალია, ჩემი ღრმა რწმენით, ლვაწლისათვის ყველაზე დიდი ჯილდო დაფასება ან მაცილის გამოცხადება კი არ არის, არამედ ხაკუთარ ხელში მიღწეული სინათლე და ხიანკრეა, მაგრამ მაინც კაცნი ვართ: დაფასება გვკაბარეს... დიდხაც და პატარასაც.

ამას ნინათ, როცა შენს ნახახოვრებ „ბიანლოვებას" კეთილშობილმდი, სტრიქონებს შორის თვალი გავადევნე შენს გზას პოეზიაში, ხაქართველოში, კაცობაზე და ხაოერად მოინანეს რაღაც მეთქვა შენთვის. ვფიქრე, ტელეფონით დავეკარაკაკინა-მეთქი, მაგრამ ტელეფონისგან ბევრი მწარე მახსოვს, თანაც ეგი სატკვილ ხაუფაბოდ ჩკარგავს ხელნელებასაც ეკარგავს. გადავწყვიტე: წერილი მოიწეროს, მაგრამ შეეიქვალ, ხავიდე ხიმ არ იქნება ან ქვეკნიერების ამ უზარმაზარ ახაკალ-დახაკალში რა მნიშვნელობა ენენება ჩემს ხმას-მეთქი და ფანქრედ. მერე ის იფო, ლანდების ხაუფლისნი შეგვხედ და რატომღაც შებრკოლებული განზრახვა გავიზარე. დამამცელვინა იკვის ენეკი. გნერ. ალეკურვე მოთმინებით!

„ქვეეშის სატკეკრთ
მე ვარ ეთნრთოეი,
მე უნდა მოვკედი
ამ სატკეკრებთ"

— ამბობ შენ. კარგად არის მოკნეული სიტყვა. საკეკეროსა და ენნრთოეოლთან წინაალმდეგობრივ მოლანაბაზნი არის ნამდვილი პოეტური ენერგია. ალნაგობით შოეტედან თითქოს ენათესავება უუბრალოეხსა და ულრმეს ოქმის: „...ოჭნება ნაოეს ეთეკერო. ქვეეშის უკოეა ტრაილი". ანრობრივად კი უფრო ახლოსაა ილიას ნათქვამთან: „ერის წესელი მაჩნდეს წესელსელად, ეეწვოდეს მის ტანკვით ხელი". მაინც ახალი და განსაკეთრებული თქმაა. ყოველ განხვავებულ თქმას კი ანრობა და გრძნობის თავისი განსხვავებული მეტბიე აქვს. დდე წინაპრებთან მიახლოვება მაინც კი არის შენთვის შეშფოთვეთი.

ვფიქრობ, შენი ეს კარგი თქმა დეკალარატეულ ფრაზად დარჩებოდა, რომ ხატკვარი დდეხეოლად არ განხანლეიყო მოელს შენს ნაკვალევუ-ალეს ტანნერ ლექსებში, მთა შორის შენს ანრობა-ეოხსენებში, ტრიოდ, ამ მოხსენების განხაკვიფრებენ დაბკენნი:

დაეუბრუნოთ ადამიანს რწმენა! შეხაძლოა, ახეთი რამ უთავლავეკრაე თქმეფლეო. მაგრამ, როგორც ჩანს, ხიტკვას დიდი პოეტური ეფეთქება ეი უსაზღვრო ეოთ ეოეტერი ანენრცოთა დაკავშირებულია იმასთან, თუ რა ვითარებაში და რანაირი შეშფოდებთ ფეკეკ.

შენ იეი, რომ მე მოამწონს შენი ტკივილებანანი ეოეზნა. მაგრამ ამ დაბკენთ შენ ეგი თითქოს ახალ დიდ ხიმალიზე ბატონენე. მე ჩემებრივად ეკითხლობ აკ გამდილ ხავრეკეებს. მე ეფიკრობ, შენ ძალთან ბრეფლილად გამიხატეე ერთი მოკვარი ტკივილი დროინა. ანა ეოეზ, რომ დდეს არ ხენბობდ ამაზე ღრმა და დიდი ამოჩკენენი ადამიანანა. ხაშნეკლება, ამდენად ის კი არ არის, რომ რაღაცა, ეოდაკი ან ხაერთო კლიმატი (ან თუნდაც მეცნიერებანა და ტრანეკოს ადამიანმა) ადამიანეეს აჩეეეს უოწრფენთან, ადამიანებისადმი უნდობლობას, რამდენადაც ის, როეეა თვითონ ადამიანი ეჩეეეა თავთხოვნადმი უნდობლობას, ჭკარკვეს რწმენას და მოკლენთა გრანდიოზეულთან ენანეეა ხაცოდვა მონდა ისახეა. ოკეი არაა, რომ ზნეობრივ ეიდელიზმს მოკლებული და რწმენაკეკარეული ადამიანი გაბედაგებას იწეეეს. მას, რახაკვირველია, არ გეეგმა, რომ „მშეენიერეეა ნათელია ციდან მოსული" და ჭეეეკან ახოლოდ მომმხარბლთან თვალით შეეუერეს, არე ღმერთი ხეეს და არე ეშმაკი და როეეა ადამიანს მხოლოდ მომმხარბლთან დამოკეიდებულება აქვს ჭეეენნაადმი, მთხთვის ეეეეფერი დახაეეენა და თუ ეეეელფაბი ათეულთაი ადამიანეეს არ ღაფრავს ეეელ, — ეს იმიტომ კი არა, რომ ღეთეკრეეეი ხათნოეეთთაა გამხეკვალული, არამედ იმიტომ, რომ ეეეთნია და თანაეე კანონეეთი არის შეეზეკლილი. მე ეეეეკრობ, შენც კარგად მოგეხსენეეეა, რომ ადამიანში ზვადდგე ზნე და ღმერთიეე. მაგალითად, რა ვეეკვარეელეე არ უნდა ვეეეო, მაინც უნდა ვთქვა, რომ ნაზი, მშეეენერი ქალი, რომელეე კოაჭნედ ეწეკნის შემეკარ ეოწელას, თავის ცხოველურ ხაეკეოსნი, როგორც მომხარბელი, დდდდ არაფერთან ვანხხვავდეს პატრნხაკან, რომელეე თავის შეკაზარ-ეენ კლაანლეეეთ მოხრეეეთ ვეეფხეს ულაპაჯ. ადამიანს ორი გზა აქვს: ან ხვადგაბაკეკ ან ღმერთხაკენ. ღმერთხაკენ მხოლოდ რწმენას მიმკვან. ხვადგაი უარეოოეეა. ადამიანს ხიეოცლეს დდდ აზრი ეწეკეს ინ, ხადაც ეწეკეს პირიდენან!

ბაკ, ხდ ვადგავარდი! ახეკ, კარგ ეოეზ ეოეველთან აქვს ზორს და ზორს ბგტეეეეეს თვალება.

დავუბრუნოთ ადამიანს რწმენა — მე ამე მეემბა: ეს ამაბ ნაშნავს, რომ დავუბრუნოთ მას ბაოოანეეეს, დავუბრუნოთ ხაკეთნა ზვაარეეეს, დავუბრუნოთ თავადნი ზვაარეეეს, დავუბრუნოთ ეეკადვეეეს გრძნობა! ნავეოეეს არ ეეეძეეეეეს ეეეეეეოოს ადამიანნ, ნავეოეეეს ინტეეეეეეეეეს არ უნდა გადაეოოლეთ მეხი ხელი.

მე ბეეხმი და ეეეეეთეეეეეეეეე

ა ნ-ა ნ.

ალტერნატივა არ არსებობს

შენიშვნები საჯაროობისა და გემდგომი სიტყვის თავისუფლების შესახებ

ხალხური დემოკატიის ერიდინალურ? მოტივი ახალი იყო: რეპუბლიკაში ეს გამოიწვევს ბარიოფლებას.

კარგადა ცნობილი, რომ მიმალულ ეს შემარიგების ყოველთვის შემოერსება ეორეა, სწორედ ის ეორეა, რომელიც წარმოშობს ბოროტებას... ხაზოგადოება, რომელიც მიჩნიდებელია ზეიმეარეობენ... ხაზოგადოება, რომელიც მიჩნიდებელია ზეიმეარეობენ ბაქმ, ამიტომ ბაზმან ზეიმეარეს ბაქმ ბაზმ ბარეა, რომელია... გამოთვლების ყველა ეხსოფაცალი და ეზუბერი ზეიმეარეთანა", — ამბობდა ჯერ კიდევ 1858 წელს ამ ეკიმეის ერთერთი ლიბერალი მოღაწე.

დიდი ალი ამ ეფერი კონკეფტეალი: „ყოველ ხალხს, ყოველ ბოდელსს ცხოვრებისას, ავს თუ კარგს, დიდს თუ მეორეს, ეფრანგ-გერმანიას უნდა მოეკალოთ ეფრიგანი ეფრიდელი და ზეიმებიბაბეს ბარეეს ხასტეკ გარმეგან, ეგნერატეხან თავთან ბრეზენა, ანარიი და ეიოდნან დაკვალდა. ამ ზეიმეეეეანი ბმანე ხაეზეედ იქნეეა დალარაკი, თუ ეზეარეს ხალაზნდ — ყოველკან და ყოველოდეეაში ეფრანგ-გერმანიეა ეკიდრანი და ეკანიეეანი ბნაზეედ ბანეედ ბანდეს ან ოდეანან, ბანეეეე

სისხლიანი 1956

ფიქტისა თუ მოვლენის ფიქსირება მაშინვე ან უახლოეს პერიოდში მაინც,ეს სპეონ და სასუ-ოველი. მაგრამ ხდება, რომ სხეადასხვა ობიექტური თუ სუბიექ-ტური მიზეზის გამო ამას ვერ ახერხებ. მეც ასე დამემართა. მაგრამ, ვფიქრობ, დროის დიდი გადასასვლელიც შეიძლება არ იყოს ინტერესოლეტული 1950-იანი წლების გახსენება. მითუმეტეს, რომ მათ ფალი მიელო სიცოცხლეს მამინლეზე მოკვეეგნა.

1953 წლის 5 მარტი. რადიომ გადმოსცა ცნობა ი. სტალინის გარდაეცვალების შესახებ. ჩვენ ყველანი, ჩემი ოჯახის წევრები, მეზობლებიც ეფიკვნი ვიყავით. ბეგონნი, რომ ზეკეი ჩამოგვეგნა, ქვეყანა დაიქეა, გოიფრეფოლები, სასოწარკვეთილები ვიყავით. სტალინმა ისეთი ავტორიტეტი მოიპოვა ქვეყანაში, განსაკუთრებით ახალგაზრდობაში, რომ ჩვენი სოზოგადოების ყველა მიღწევას, ყველა ბარკვეთის მის სახელთან ვაკავშირებდით.

ყველაზე ახალგაზრდები (მაშინ 20 წლისა ვიყავი) ერთმანეთს ეკითხებოდით: როგორია ეს ადამიანი? ეკითხლოთ? ქვეყანა როგორ იარსებეს სტალინის შემდეგ?

ეს არ იყო რატორიკა. ჩვენი რწმენა ყველაზეეი იყო და მტკიცე. ჩემი მეგობარი კაცი თავის დედასა და ბაბუას ეუნნებოდა: „ოღონდ სტალინს ეცოცხლა და ვინდა თქვენ დამიკლეოდეთ". ეს არ იყო ბოზი, ეს იყო ნაღელი, გულწრფელი გლეგა ამბისა და მამწყვალეზისა, რომლის გარეშე ცხოვრება ვერ წარმოგვედგინა.

სტალინი ჩვენთვის — ახალგაზრდა ქართველებისთვის დიდ საერთაშორისო ფიგურასთან ერთად იყო ეროვნული გმირიც. ეროვნული გენია, რომლის მსოფლიო დიდება ესალუნებოდა ქართულ თავმოყვარეობას. ჩვენ ვამაყობდით სტალინით. ეს ამასთან ერთად გვეამაყებოდა ქართველობა. ამიტომ უსაზღვრო იყო ხალხის ეალოსწყურობა და აღშფოთება, როდესაც 1956 წლის დასწყებში ვგარეკლეთ ზმები სტალინის პიროვნების წინააღმდეგ მმართველი „დაბურული წერილის" შესახებ.

თბილისში და საქართველოს მოსახლეობა მოიცვა „დაბურულ წერილის" მიმართ საპრიტეტი გაწყვლიდნენ. ქართველი საზოგადოება იმ პერიოდში სტალინის კრიტიკას ფიქრობდა ეროვნული თავმოყვარეობის, ეროვნულ გრძნობათა შელახვად. არც უამისობა იყო. ადრე ავრე ბატეხაკეეში ქართველობა თითქმის სალანძღავად იქეა. არც ხრუშჩოვი იყო „ეთილგაწყენობილი ქართველების მიმართ. ამიტომაც ქაო

პოეტის ერთი ლექსი

გივი ძნელაძე

იმ ორი ქართველივით!
იმ ორი ქართველივით!
იმ ორი ქართველივით!

I.

ვთქვათ: უდაბნო... ხვატი... ხორშაკი!..
უდაბნოში — ქართველი ერთადერთი!..

არცა სხვა ვინმე —
სხვა ჯილაგის, ანდა სხვა ჯიშის!..

მარტოობით,
ერთადერთობით გატანჯული ქართველი
ერთადერთი!..

უცებ:
მტვრის ბუღში —
სილუეტი!.. („ალბათ — ცხოველი რამ!..“).

...იყოს ცხოველი —
თუნდაც აქლემი.

და... ჰოი, ღმერთო დიდებულო:
— ადამიანი!.. მეორე კაცი!..
ადამიანი! — ისიც ქართველი!..

...უდაბნოში — უკაცრიელში, —
გადატრუსულ-გადახრუკულში!..

(ერთი კაცის აზრს — ორის ჯობია! —
ორის — ოღონდაც ერთმიზნად და ერთაზრად
ქმნილი!..).

...ცრემლი — იმედის, სიხარულის და
გადარჩენის,
მცხუნვარე ცრემლი!..

...განათდა ზეცა, —
გადაყავდილდა მთელი უდაბნო!..
(ერთობის ძალა!!!).

II.

...იმ ორი ქართველის, —
უდაბნოში ანაზდად მოხვედრილ იმ ორ
ქართველთა
ერთმანეთისთვის თავდადებით და თანადგომით,
იმ ორი ქართველის გახარებით,
ერთგულებით და თანადგომით,
ურთიერთნდობით, ერთგულებით და თანადგომით,

— — —

დღეს! —
ახლა მაინც!..
დღეს! —
ახლა მაინც!..

ძმებო და დებო!
მამებო და დედებო!
შვილებო!
შვილებო!
შვილებო! —

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დღეს! —
ახლა მაინც!..
დღეს! —
ახლა მაინც!..

ჩვენ არცთუ ისე ბევრნი ვართ და, —
ყველა ქართველი:
ერთგულებით და თანადგომით,
ერთსულოვნებით, ერთგანზრახვით,
ერთისსმენ და ერთხორც!..
ყველა ქართველი, —
იმ ორ ქართველთა ერთგულებით და
თანადგომით, —

დღეს! —
ახლა მაინც!..
დღეს...
ახლა მაინც! —

იმ ორი ქართველის
ურთიერთნდობით, დათმობითა და თანადგომით,—

გაერთიანდეთ თავისუფალ საქართველოსთვის!..

(ერთი კაცის აზრს, გინდამც ორისას, —
ათასებთა და მილიონთა აზრი ჯობია,
ბოლოსდაბოლოს — ერთაზრად და ერთმიზნად
ქმნილი!..).

და... განათდება ჩვენი მიწაც და ჩვენი ზეცაც!..
და... აყვავდება სამუდამოდ ჩვენი უდაბნოც!..

— ღვთით!..
— ღვთით!..
— ღვთით!..

ახალი ალბომი

ჩვენი საზოგადოება კარგად იცნობს რუსეთის ფედერაციის დამსახურებული მხატვრის ლია სვანძის ნამუშევრებს. ახლახანს გამომცემლობა „ხელოვნებაში“ გამოვიდა მხატვრის ფერწერული და გრაფიკული ნამუშევრების ფერადი ალბომი.

ალბომს ახლავს საქართველოს სახალხო მხატვრის ზურაბ ნიკურაძის წინასიტყვაობა და ამონწერები შოთა ეკეფდელეიანთა წიგნიდან. აქ გვნდა მკითხველს გავაცნოთ შოთა ნიშნიანიძის სიტყვები: „ლია სვანძის ფერწერა ლექსივით ამღერებული და ძალრადა. მისი ლექსები კი პატარა ფერწერული ტილოებს ჰგვანან“.

ალბომის ილუსტრაციებიდან შთამბეჭდავია „პიეზია უბრალველს ყოველსა“, „ფიროსმანის მარგარიტა“, „მთვარის სონატა“, „ზღვის-ფერი გაჭვს თვალები და....“, „ნაადრევი ჭალარა“, ილუსტრაციი ტურგენევის მოთხრობისათვის „პირველი სიყვარული“ და სხვა. ილუსტრაციები შესრულებული გოგი ცაბაძის, ნოდარ ფუშმაძის, შოთა ნიშნიანიძის, ნოდარ გიგაურისა და სხვა თანამედროვეთა პორტრეტები.

აპრილის ერთი დღის ელდა

ეს იყო დღე, რომელმაც მთელი მსოფლიო შეაძრწუნა და სიკვდილის კვალ გამოაფეთქა. ამ დღემ სამოცდა ექვსმეტი იმპერიის ცენტრის ფსიქოლოგია. ეს იყო დღე, როცა მთელ ქართველ ერს, ყველა ქართველს ერთიანულად წასკდა ცრემლი.

ამ ცრემლმა საბოლოოდ გაფანტა ძილის ბურანიც — მთელმა ერმა ერთი თვალით შეხედა მტერსაც და მოყვარესაც, გამოვლილ გზასაც და გადასასვლელ უფლტეხილსაც...

ამ ცრემლმა საბოლოოდ გაფანტა წლობით ჩამოწოლილი მორალი — „ინტერნაციონალიზმად“ მონათლული იმპერიული იდეოლოგია.

ახლანას გამომცემლობა „მერანმა“ მკითხველებს შესთავაზა სოლოდერი მოცულობის წიგნი „9 აპრილი“. ამ წიგნში ყველა ერთხელ შეაძრწუნა ჩვენი ხალხი — მართლაც რამდენი უბედურება დაგვატეხეს თავს!

მაგრამ ამ შეძრწუნებაში სიამაყისა და იმედის სხივიც კრთებაა — მართლაც, რამდენი მეგობარი და თანამდგომი გვყოლია, მართლაც, რა უდიდესი სულიერი ძალა გამოავლინა ჩვენმა ერმა.

წიგნში დაბეჭდილია თითქმის ყველაფერი, რაც კი ამ საბედისწერო დღისთან დაკავშირებით ითქვა — ჰქონა სიტყვები, წერილები, ინფორმაციები, ლექსები, ნარკვევები, გადაწყვეტილებები, მიმართვები, განცხადებები... სხვადასხვა ადგილას ჩართული ფოტომასალა თავისებურად და ზუსტად ამხელს დანაშაულს მთელ სიმძიმეს.

კრებული შეადგინა გურამ გვერდწითელმა, სპეციალური რედაქტორია სარგის ცაიშვილი, მხატვრულად გაფორმა სპარტაკ ციხაძემ. მაღლობა უნდა ვუთხრათ მათ და გამომცემლობა „მერანს“ ყველა თანამშრომელს — ვინც კი ამ წიგნის გამოცემაში მიიღო მონაწილეობა.

და ბოლოს, ერთი მნიშვნელოვანი დეტალიც — გამომცემლები გვამცნობენ, რომ „ამ წიგნიდან მოგების 300 ათასი მანეთი მოხმარდება საქველმოქმედო საქმეს — ქვეყნ ქართლსა და ჯავახეთში მრავალშვილიანი ქართული ოჯახებისათვის სახლების შენება“.

ზურაბ გენგიურის ფოტო.

გასწორება

გაზეთის 16 თებერვლის ნომერში მე-7 გვერდზე დაბეჭდილ ინფორმაციაში — „ქართული სიტყვის კულტურის საკითხები“ — ქვითხუ-მეზუთე სვეტის ზოგიერთი სტრიქონი ასე უნდა იკითხებოდეს: მელიტა კობალაძის „სოლომონ რაჩმაძის ენა“... თამარ ბურაბაშვილის „ა ხმოვანზე დაბოლოებულ სახელთა საკითხისათვის“... ალექსანდრე კობახიძის „სიტყვათა სინონიმური ხმარებისათვის (ზერელე — ზედაპირული)“, ნინო აბესაძის „უცხოური... ლალი იორდანიშვილის „ნაზმარ სახელთა წარმოების საკითხები...“ მანანა ტაბიძის „ქართული ეურნალ-გაზეთების სახელდების მოტივაციის და სტრუქტურის საკითხები“.

კრებულის რედაქტორმა შეეკითხა ფერიდონიძეს გვთხოვა მკითხველებს ეთქვნათ, რომ ლაფსუქი გაიბარა წიგნშიც — მე-60 გვერდზე არჩილი და ალეთ შეცდომით „პარაშვილებად“ ორიგ მოხსენიებულნი.

რედაკტორია საბჭო:

სარედაქციო კოლეგია: თამაზ ბიბილური (მთავარი რედაქტორის პირველი მ.), ზვიად ბანსახურია, ლაგა თაბუკაშვილი, ჯონერი თითვერია (მთავარი რედაქტორის მოადგილე), ანა კალანდაძე, ნოდარ ნათაძე, ზურაბ ენგურიძე, ოთარ ჩხეიძე, თამაზ ჩხენკელი, ბარისა ცაიშვილი, ბივი ძნელაძე, თაბაზ ფიქრეშაძე, თამაზ ჭილაძე, ელიზბარ ჯაველიძე (მთავარი რედაქტორი)

პასუხისმგებელი მდივანი ბივი ჯოხაძე

მორიგე რედაქტორი ივანე ამირხანაშვილი.

რედაქციის მისამართი:
ქ.ქუთაისი, თავისუფლების ბულვარი №2

ტელეფონები:
მთ. რედაქტორის მოადგილეს — 99-91-89
პასუხისმგებელი მდივნის — 99-37-10
განყოფილებების — 99-72-89; 99-71-68; 99-03-85.
რედაქციაში შემოსული მასალა არ უნდა აღემატებოდეს ექვსგვერდ ნაბეჭდ 18 ფურცელ.
მასალები ავტორებს არ უბრუნდებათ.

ლიტერატურული საქართველო

«ЛИТЕРАТУРУЛИ САКАРТВЕЛО»
ОРГАН ПРАВЛЕНИЯ СП ГРУЗИИ

გამოდის კვარტალურად

ფასი 20 კაპ.

ИНДЕКС 06436 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17. საქართველოს კპ ცენტრალური კომიტეტის გამომცემლობის სტამბა, ლენინის ქ. 14. უე 00179